

ارزیابی احساس امنیت شهروندان با رویکرد منظر شهری

(نمونه موردی محله اوین)

محسن رفیعیان*^۱، محمد مویدی^۲، حسن سلمانی^۳، لیلا توانگر^۴

^۱ عضو هیات علمی گروه شهرسازی دانشگاه یزد

^۲ دانشجوی دکتری دانشگاه علم و صنعت ایران

^۳ فارغ التحصیل کارشناسی ارشد دانشگاه تربیت مدرس

^۴ فارغ التحصیل کارشناسی ارشد روانشناسی دانشگاه اصفهان

تاریخ پذیرش: ۹۱/۶/۳

تاریخ دریافت: ۹۱/۳/۷

چکیده

امنیت به عنوان یکی از نیازهای اساسی شهروندان در ساختارهای شهری به شمار می‌رود و از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. از این رو در مطالعات و پژوهش‌های مرتبط با شهر و بیان معیارهای کیفیت مطلوب شهری همواره امنیت به عنوان یکی از شاخص‌های مهم کیفیت زندگی مورد توجه برنامه‌ریزان و شهرسازان قرار گرفته و در این باره نظریه‌های گوناگونی نیز ارائه شده است. فضای شهری به عنوان حوزه‌ای عمومی در صورت ایجاد احساس امنیت علاوه بر آن که آرامش را برای شهروندان به ارمغان می‌آورد، سطح تعاملات و فعالیت‌های اجتماعی را افزایش می‌دهد و در نهایت احساس مطلوبیت و رضایت محیطی را در شهروندان تقویت می‌نماید. در این مقاله پس از بررسی مطالعات صورت گرفته، مبانی نظری مرتبط با منظر، منظر شهری با تدقیق در سه بعد ادراک، فعالیت و فرم در شکل‌گیری منظر مطلوب، مؤلفه‌های «حس مکان»، «هویت مکان»، «خاطره انگیزی»، «خوانایی و تصویری روشن از محیط»، «ادراک عمومی و لذت بصری» و «فرم و ریخت» به عنوان شاخص‌هایی برای سنجش احساس امنیت شهروندان با استفاده از شاخص‌های منظر شهری تعریف شده‌اند. این تحقیق در حوزه ادبیات نظری، تحقیقی تجربی و در حوزه مطالعات میدانی، دارای روش پیمایشی با ابزار گردآوری داده به صورت پرسشنامه است. در زمینه تحلیل اطلاعات با استفاده از تحلیل کمی روابط بین «احساس امنیت» و «منظر شهری» روش تحقیق علی و همبستگی اتخاذ شده است. در این پژوهش روش تحلیل رگرسیون چند مرتبه‌ای به کار گرفته شده و در بررسی روایی و پایایی پرسشنامه از تحلیل عاملی و آلفای کرونباخ استفاده شده است. یافته‌های تحقیق حاکی از آن است که کلیه معیارهای به کار رفته در سه سطح مدل سنجش احساس امنیت در محدوده مورد مطالعه با متغیر منظر شهری رابطه معناداری دارد ($p < 0.05$). هم‌چنین بین میانگین احساس امنیت و میانگین نظری (عدد ۳) اختلاف معناداری وجود دارد. احساس امنیت در محدوده مورد مطالعه از دید ساکنان، پایین‌تر از سطح متوسط ارزیابی شده است.

واژگان کلیدی: منظر شهری، احساس امنیت، تحلیل رگرسیون، خوانایی، ادراک بصری و عمومی.

Assessing sense of security from landscape approach (case study Evine neighborhood)

Mohsen Rafiean¹(Lecturer at Yazd University)

Mohammad Moayedi (PhD Student at IUST University)

Hassan Salmani (M.A in Urban & Regional Planning)

Leyla Tavangar (M.A in Psychology)

Abstract

Security and sense of secure as the basic needs of citizens are very important. Urban studies for explain criteria of good environment consider security as one of the quality of life indexes with many theories that support it. Secure urban spaces can supply high calmness, relationship and social activity that can led to satisfaction as a cognitive aspect of quality of life. In this paper after reviewing literature in three dimensions: “perception”, “activity”, “form” that shape urban land scape. Main criteria for measuring sense of security have introduced, those are “sense of place”, “identity”, “interpretative”, “significant image and clarify”, “general perception and visual pleasure”, “form and morphology”. theoretical literature of this research consider “experimental” research Method, and survey analysis by means of “data collecting” from "questionnaire" will be done. Also Data analyzing based on quantitative measure relationship between sense of security and urban land scape have done with hierarchical multiple regression method. Factor analysis and Cronbach's Alfa method had been used to measure questioner Validity and reliability. Results show that all three levels in the measurement model have a significant relationship ($p < 0.05$) about case study (Evine neighborhood). Results also show that sense of secure have significant delta with mean (3). It means most of citizens have feel low sense of secure in Evine neighborhood.

Key words: landscape, sense of secure, hierarchical multiple regression Method, Evine neighborhood.

¹ - Mrafian@yazd.ac.ir